

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS DĖL PAKLAUSIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIAM TEISMUI

2020 m. lapkričio 10 d. Nr. XIII-3398
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

atsižvelgdamas į tai, kad 2020 m. spalio 11 d. vyko Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai ir Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-257 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų galutinių rezultatų nustatymo ir paskelbimo“, kuriuo nustatė ir paskelbė galutinius Seimo rinkimų rezultatus;

nurodydamas, kad Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga (toliau – LLRA-KŠS) 2020 m. spalio 14 d. kreipėsi į Vyriausiąją rinkimų komisiją prašydama pripažinti 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimų rezultatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-255 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje pripažinimo negaliojančiais“, kuriuo nusprendė netenkinti LLRA-KŠS prašymo pripažinti 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimų rezultatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais;

pabrėždamas, kad Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-254 „Dėl akcijų „Viso gero, Voldemortai“ ir „Viso gero, Valdemarai?“ 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos metu“, kuriuo pripažino, kad leidinys „Viso gero, Valdemarai?“ yra laikytinas neigiama LLRA-KŠS politine reklama, tačiau nepripažino, kad trečiajai šaliai (ne rinkimų kampanijos dalyviui) apmokėjus politinės reklamos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų buvo pažeista Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta, kad „prasidėjus politinei kampanijai, visos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų“;

pažymėdamas, kad rinkimų kampanijos metu viešoji įstaiga „Laisvės TV“ 300 000 tiražu politinės reklamos tikslais išleido leidinį „Viso gero, Valdemarai?“ (toliau – leidinys), kuriame skelbiama išskirtinai LLRA-KŠS ir jos vadovą Valdemarą Tomaševskį diskredituojanti medžiaga. Leidinys buvo platinamas 27 didžiausiuose Lietuvos miestuose ir internete. Be to, žurnalisto Andriaus Tapino laidose „Laikykitės ten su Andriumi Tapinu“, transliuojamose per

komercinę Lietuvos ryto televiziją, rinkimų kampanijos metu buvo nuolat skleidžiamas LLRA-KŠS priešiškas turinys. Kadangi šis televizijos kanalas turi didelę auditoriją, šia laida buvo formuojama neigiama nuomonė apie politinės kampanijos dalyvę – LLRA-KŠS. Transliuojama laida neatitiko teisės aktuose nustatytų politinės reklamos žymėjimo ir finansavimo reikalavimų, be to, kaip ir laikraštis nebuvo apmokėta iš rinkimų kampanijos sąskaitos;

taip pat atkreipdamas dėmesį į tai, kad iš Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo Nr. Sp-252 priede „Rinkimų rezultatai vienmandatėse rinkimų apygardose“ pateiktų Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardos (212–234 eilutės) balsavimo duomenų matyti, kad pagal pirmųjų trijų rinkimuose dalyvaujančių asmenų rezultatus tarp antrosios ir trečiosios vietų laimėtojų yra labai nedidelis skirtumas, t. y. skaičiuojant procentais nuo galiojančių biuletenių, skirtumas yra tik 0,73 proc., o skaičiuojant nuo visų dalyvavusių rinkėjų skaičiaus, skirtumas yra tik 0,7 proc.;

konstatuodamas, kad Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardoje Vyriausioji rinkimų komisija jau yra nustačiusi esminius Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo pažeidimus. 2020 m. spalio 18 d. sprendimu Nr. Sp-253 „Dėl Panerių–Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkimų komisijos pirmininko Sauliaus Markelevičiaus atleidimo iš komisijos pirmininko ir nario pareigų“ VRK, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir atsižvelgdama į tai, kad Panerių–Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkimų komisijos pirmininkas Saulius Markelevičius neužtikrino tinkamo Seimo rinkimų įstatymo 16 straipsnio 8 punkte nustatytos apygardos rinkimų komisijos funkcijos vykdymo, t. y. pasirašė faktinių duomenų neatitinkantį Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, nusprendė atleisti Saulių Markelevičių, pasiūlytą Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, iš Panerių–Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkimų komisijos pirmininko ir nario pareigų ir šios apygardos rinkimų komisijos pirmininku paskyrė Pijų Savicką, pasiūlytą Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (nuo 2020 m. spalio 19 d). Be to, VRK kreipėsi į teisėsaugą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl galimų neteisėtų įrašų Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardos balsavimo biuleteniuose;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardoje taip pat buvo nustatytas šiurkštus ir reikšmingas biuletenių neatitikimas, t. y. balsadėžėje rasta biuletenių daugiau negu jų faktiškai buvo išduota rinkėjams. Kitas šiurkštus balsų skaičiavimo pažeidimas buvo nustatytas Panerių–Grigiškių Nr. 11 apygardos Užusienio (Nr. 464) rinkimų apylinkėje. Šioje apylinkėje buvo surasti net 55 biuleteniai be apylinkės rinkimų komisijos antspaudo, jie laikomi negaliojančiais. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tarp šių neantspauduotų biuletenių net 16 biuletenių buvo nurodyta, kad balsuota už LLRA-KŠS, ir tai sudaro net 14 proc. visų sugadintų biuletenių. Šie faktai leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad šioje apygardoje rinkimų rezultatai galėjo būti klastojami;

pabrėždamas tai, kad šiurkštūs Seimo rinkimų įstatymo pažeidimai gali iškreipti rinkėjų valią ir turėti esminės įtakos politinės valdžios formavimui ir Tautos ateičiai;

konstatuodamas, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 straipsnio trečiosios dalies 1 punkte ir 106 straipsnio penktojoje dalyje nustatyta Seimo teisė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl išvados, ar nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas, taip pat kad Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai paskelbiami oficialūs rinkimų rezultatai, gali apskųsti Seimui ar Respublikos Prezidentui, ir tokiais atvejais Seimas ar Respublikos Prezidentas kreipiasi į Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo;

taip pat konstatuodamas, kad LLRA-KŠS 2020 m. spalio 31 d. teisės aktų nustatyta tvarka, laikydamosi teisės aktuose nustatytų terminų, pateikė skundą Respublikos Prezidentui ir Seimui dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos 2020 m. spalio 31 d. sprendimo Nr. Sp-257 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų galutinių rezultatų nustatymo ir paskelbimo“, kuriame prašoma kreiptis į Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl išvados, ar nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas;

konstatuodamas, kad Seimo Pirmininkas nesupažindino Seimo narių su gautu LLRA-KŠS 2020 m. spalio 31 d. skundu, vienasmeniškai priėmė sprendimą neteikti klausimo svarstyti Seimui ir nesikreipti į Konstitucinį Teismą su paklausimu, neinicijavo nenumatyto Seimo posėdžio sušaukimo; dėl to Seimo narių grupė, matydama Seimo Pirmininko neveikimą, 2020 m. lapkričio 3 d. nedelsdama registravo Seimo nutarimo projektą „Dėl paklausimo Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui“ ir inicijavo šio nutarimo svarstymą Seime;

primindamas, kad Konstitucinis Teismas 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje pabrėžė, kad demokratiški rinkimai yra svarbi piliečių dalyvavimo valdant valstybę forma, kartu ir būtinas valstybės politinių atstovaujamųjų institucijų formavimo elementas. Rinkimai negali būti laikomi demokratiškais, o jų rezultatai – legitimiais ir teisėtais, jeigu rinkimai vyksta paminant Konstitucijoje įtvirtintus demokratinį rinkimų principus, pažeidžiant demokratines rinkimų procedūras, be to, pabrėžė ir tai, jog ypač neleistina, kad rinkimų finansavimas būtų neskaidrus ar nekontroliuojamas, kad rinkimų kampanijoje būtų naudojamos tokios rinkimų technologijos, kurios prieštarauja moralei, teisingumui, visuomenės darnai;

dar kartą atkreipdamas dėmesį į tai, kad sąžiningi rinkimai – pamatinė demokratijos sąlyga, dėl to rinkimai, jeigu jie vyksta pažeidžiant esminius konstitucinius demokratinį ir laisvų rinkimų principus, negali būti laikomi demokratiškais ir laisvais, tokiuose rinkimuose išrinkti asmenys negali įgauti Tautos atstovų teisių bei įgaliojimų veikti Tautos vardu ir interesais, o bet kokios abejonės dėl galimų rinkimų įstatymų pažeidimų ir rinkimų rezultatų teisėtumo privalo būti pašalintos, iki išrinkta valdžios institucija gauna įgaliojimus veikti, nes priešingu atveju būtų pakirstas pasitikėjimas Tautos atstovybe ir pačia valstybe;

vadovaudamasis Konstitucijos 105 straipsnio trečiosios dalies 1 punktu, 106 straipsnio penktąja dalimi, Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalimi, 91 ir 95 straipsniais ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 73 ir 74 straipsniais,

n u t a r i a:

1 straipsnis.

Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinę Teismą su paklausimu dėl išvados, ar nebuvo pažeistas Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas per 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus:

1) ar per 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimus daugiamandatėje rinkimų apygardoje, Andriui Tapinui ir viešajai įstaigai „Laisvės TV“ vykdant plataus masto informacinę politinę kampaniją „Viso gero, Voldemortai“, nebuvo pažeistos teisės normos, nustatančios politinės reklamos ir agitacijos žymėjimo reikalavimus – nurodyti lėšų šaltinį ir politinę reklamą aiškiai atskirti nuo kitos skleidžiamos informacijos politinės kompanijos laikotarpiu (Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 15 ir 16 straipsniai);

2) ar per 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimus daugiamandatėje rinkimų apygardoje nebuvo pažeistos Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsnių nuostatos dėl draudimo atitinkamais terminais skelbti kompromituojančią medžiagą nesuteikiant galimybės partijai ir jos kandidatams pareikšti atsakomąją nuomonę;

3) ar per 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimus vienmandatėje Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardoje, kurioje buvo nustatyta daugybiniai balsų skaičiavimo ir rinkimų agitacijos taisyklių pažeidimai, nebuvo pažeistos Seimo rinkimų įstatymo 57, 74, 76, 77, 78, 82 ir 87 straipsnių nuostatos, nustatančios demokratines rinkimų procedūras, kurių laikymasis yra būtinas rinkimų rezultatų pripažinimui legitimiais ir teisėtais; ar šiurkštūs Seimo rinkimų įstatymo pažeidimai šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje leido Vyriausiajai rinkimų komisijai tiksliai nustatyti kandidatus, patekusius į antrąjį Seimo rinkimų turą;

4) ar per 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimus daugiamandatėje rinkimų apygardoje Andriaus Tapino ir viešosios įstaigos „Laisvės TV“ vykdoma plataus masto informacinė kampanija „Viso gero, Voldemortai“, nukreipta prieš LLRA-KŠS, ir pažeidimai vienmandatėje Panerių–Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardoje turėjo esminės įtakos Seimo rinkimams.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis